

טבעת האש האיראנית וקריסתה: ממדיניות פרוקסי למבצע עם כלביא

written by משה פוזיילוב | 18.06.2025

במשך יותר משני עשורים ניהלה איראן את עימותיה עם ישראל מאחורי מסך של שליחים [1] ללא מגע ישיר, אך עם כוונה ברורה: להקיף את ישראל ב"טבעת אש" באמצעות גורמי פרוקסי חמושים ואידיאולוגיים.

אסטרטגיה זו נועדה להרתיע את ישראל, לשחוק את עוצמתה לאורך זמן, ולבסס את מעמדה האזורי של איראן בלי להסתכן בעימות ישיר. האיראנים ידעו שעימות ישיר יביא לידי ביטוי את היתרון הישראלי בהיבט הטכנולוגי, המודיעיני והמבצעי ועלול להביא לתבוסה מהדהדת.

טבעת האש: הדוקטרינה האיראנית של שליחים

המשטר האיראני פיתח מאז שנות ה-90 דוקטרינת עימות בלתי ישיר, שבמסגרתה בנה רשת של שליחים ברחבי המזרח התיכון [2] חזבאללה בלבנון, חמאס והג'יהאד האסלאמי בעזה, מיליציות שיעיות בעיראק, חות'ים בתימן ויחידות שיעיות בסוריה. הכוחות הללו לא רק איימו על גבולות ישראל, אלא גם שירתו את האינטרס העליון של איראן: הרחבת השפעתה האזורית תוך שמירה על מרחק מבצעי בטוח. האיום על ישראל נוהל באופן אסימטרי [3] שיגורי טילים, חדירות, טרור ומתקפות סייבר, תוך שמירה על טווח הכחשה סבירה (plausible deniability) של מעורבות ישירה. ישראל, מצדה, הקפידה להכות במוקדי טרור ותחמושת [4] אך נמנעה מלפגוע באתרים ריבוניים מובהקים של איראן, מחשש להסלמה כוללת.

נקודת המפנה: התקיפה על הנציגות האיראנית בדמשק

ב-1 באפריל 2024 נפרץ הסכר. ישראל תקפה את הקונסוליה האיראנית בדמשק [5] מתחם ששימש בפועל מפקדה של כוח קודס ושל המודיעין הצבאי של משמרות המהפכה. בתקיפה זו נהרגו בכירים איראנים, בהם מפקד גזרת סוריה והלבנט, אל"מ מוחמד רזא זאהדי. זו הייתה הפעם הראשונה שבה ישראל פגעה פומבית במוסד איראני ריבוני [6] מהלך שחצה קו אדום מבחינת הדוקטרינה האיראנית. התגובה האיראנית לא איחרה לבוא. לראשונה מאז הקמת הרפובליקה האסלאמית, איבדו האיראנים את שיקול דעתם, ותקפו ישירות את שטח מדינת ישראל, בכך חשפה איראן את כוונותיה, אך גם את מגבלותיה.

חשיפת הפערים: כאשר פרוקסי כבר לא מספיק

התגובה האיראנית גילתה לעולם את האמת הפשוטה: הפערים בין איראן לישראל [7] בטכנולוגיה,

ביכולות הגנה, ובשליטה מבצעית [?] עצומים. מתוך מאות שיגורים, כמעט ולא נגרם נזק ממשי לישראל, הודות לשילוב שכבות ההגנה [?] "חץ", "קלע דוד", "כיפת ברזל", מערכות לייזר ניסיוניות, סיוע אמריקאי שכלל יירוטים של משחתות וחיישני התרעה ועזרה מבנות ברית אזוריות. המכה שחטפה איראן, לעומת זאת, הייתה כואבת. ישראל, בסיוע שת"פ אמריקאי-אזורי, תקפה את מערך ההגנה האווירית שלה, כולל סוללות SA-5 ו-Bavar-373. זה היה המסר האסטרטגי: פרוקסי לא יספיקו עוד, ועימות ישיר מול ישראל רק ימחיש את עליונותה.

מעבר של ישראל למערך התקפי

מאפריל ואילך, ישראל הגבירה את מאמציה המודיעיניים והמדיניים. דיווחים מ-IAEA (הסוכנות לאנרגיה אטומית) ונתונים מודיעיניים העלו שאיראן חצתה את קו 60% בהעשרת אורניום, וכי היא ממשיכה לפתח רכיבי נשק גרעיני, כולל בדיקות קריסה סימטרית (implosion) ואחסון ליבות גרעין באתרים מוסווים. לפי פרסומים זרים, כבר במאי 2025 זיהתה ישראל סימנים מובהקים לכך שאיראן מתקדמת לשלבי "הנשקה" [?] כלומר, הפיכת החומר הגרעיני לנשק. בשבועות שלאחר מכן, נתוני לוויין, תקשורת מוצפנת שנפלה לידי מערך הסייבר, ודיווחים ממקורות אנושיים, הצביעו על היערכות איראנית להשלים תוך ימים ספורים את בניית ראש נפץ גרעיני ולהציבו על טיל בליסטי ארוך טווח.

ההבנה: נקודת האל-חזור

במהלך מאי ויוני 2025, הדרג המדיני והביטחוני בישראל הגיע למסקנה: איראן מצויה בטווח נגיעה מנשק גרעיני ראשון. זוהי "נקודת האל-חזור" [?] רגע שבו הזמן הדיפלומטי אוזל, ומדיניות הסיכולים הממוקדים נדרשת להחליף את ההרתעה. ההקשר האזורי חיזק את ההחלטה. סעודיה, ירדן, איחוד האמירויות, מצרים [?] כולן, בגלוי או במחשכים, העבירו מסרים דומים: אם לא עכשיו [?] מתי?.

המבצע: עם כלביא Rising Lion

בלילה שבין 12 ל-13 ביוני 2025, פתחה ישראל במבצע Rising Lion – מהלך רחב היקף שכלל תקיפות מדויקות בעשרות אתרים גרעיניים ותשתיות הקשורות לפרויקט ההנשקה האיראני. היעדים כללו את נתנז, פורדו, פרצ'ין, מאריבאן ואחרים [?] אתרים הידועים בהיסטוריית ניסויים, העשרה והסתרה. לצד התקיפות הפיזיות, הופעל מערך סייבר חודר במיוחד ששיתק מערכות תקשורת ובקרה. מערכות הגנה אווירית איראניות שותקו מראש [?] וקבוצת הנשק הבכירה, יחד עם בכירי משמרות המהפכה חוסלו בזכות פעילות מקדימה של הפעלת סוכנים, סייבר ולוחמה אלקטרונית.

עד לשעות הבוקר דווח על הרס נרחב, פיצוצים בתשתיות קריטיות, וניתוק מוחלט של אתרי

סיכום: כישלונה של טבעת האש

טבעת האש האיראנית, שכוונה להכתיב לישראל מציאות של התשה והגנה מתמדת, הפכה בסופו של דבר למלכודת עבור שולחיה. הרצון להכות בישראל בלי לשלם מחיר ישיר [?] התפוגג. הפרוקסי איבדו את אפקט ההרתעה, ואיראן עצמה נגררה לעימות שהציף והציג את מגבלותיה לעולם. ישראל, לעומת זאת, השכילה לזהות את הרגע, להוביל מהלך מבצעי נועז, ולבסס הרתעה חדשה [?] לא רק כלפי איראן, אלא כלפי כל שחקן שחפץ לאתגר את ביטחונה. במשחק השחמט בין ישראל לאיראן ידעה ישראל לנצל את שיטת ההתקפה האיראנית כדי להכות ביריבתה. השותפות עם הנשיא טראמפ מהווה עמדת יתרון אסטרטגית בולטת של ישראל להמשך המערכה. במבט צופה פני עתיד, נראה שעם מעורבות אמריקאית משמעותית יותר, תצטרך איראן לחשב מחדש את צעדיה ואף להגיע למצב של קטיעת הפסדים.

פורסם בישראל היום, בתאריך 18.06.2025.